

JAN SZCZYGŁO

1. [Dane osobiste:]

Jan Szczygło, ur. 20 października 1895 r., st. posterunkowy Policji Państwowej, żonaty.

2. [Data i okoliczności aresztowania:]

Internowany w Litwie od 19 września 1939 r. do obozu Połoga i Wiłkowyszki, prac przymusowych nie było. W obozie w ZSRR przebywałem od 12 lipca 1940 r. do 24 sierpnia 1941 r.

3. [Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:]

Pracę przymusową wykonywałem w ZSRR w obozie Kozielsk i na Półwyspie Kolskim.

4. [Opis obozu, więzienia:]

W obozach litewskich mieszkanie, teren, higiena odpowiadały warunkom dobrym. Budynki, gdzie zamieszkiwali internowani, przeważnie były drewniane i porą zimową racjonalnie ogrzewane. W obozach ZSRR w Kozielsku warunki mieszkaniowe były bardzo złe, ponieważ w domach drewnianych zamieszkiwało najmniej 150 osób, zaś w budynkach murowanych – byłych cerkwiach – zamieszkiwało do 500 ludzi. Warunki mieszkaniowe i higiena zupełnie zaniedbane. Na Półwyspie Kolskim warunki mieszkaniowe zupełnie niemożliwe do życia ludzkiego, ponieważ częściowo spali w namiotach, zaś częściowo pod gołym niebem.

5. [Skład więźniów, jeńców, zesłańców:]

Internowanych w tym obozie było ok. 2000 żołnierzy polskich i policji, poziom moralny wśród żołnierzy był przygnębiający.

6. [Życie w obozie, więzieniu:]

Życie w obozach w ZSRR – praca dzienna 12 godzin na dobę, bez odpoczynku i bez żadnego wynagrodzenia, wyżywienie od 60 do 150 g chleba dziennie i dwa razy zupa, przeważnie rybna. Ubranie oraz obuwanie częściowo otrzymywali, a inni chodzili w swoim własnym ubraniu i obuwiu. Co do oświaty i życia kulturalnego, zupełnie nie było.

7. [Stosunek władz NKWD do Polaków:]

Władze NKWD w stosunku do Polaków odnosiły się niemożliwie, a to wzywali do badania (przeważnie nocą), dawali stale pytania, dlaczego w Polsce zwalczali komunę, bili ludność, za to teraz będziecie odpowiadali srogo, że Polski nie będzie, żądali wydania konfidentów i informatorów, kto miał w służbie policyjnej, obiecywali, że kto wyda, zostanie zwolniony z obozu na wolność i pojedzie do domu, pytali się kto, gdzie i jakie zajmował stanowisko.

8. [Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:]

W obozach litewskich pomoc lekarska była dobra, zaś w ZSRR pomoc lekarska udzielana w Kozielsku była możliwa, natomiast w innych obozach jej nie było. W Kozielsku umarło kilka osób z internowanych żołnierzy, lecz ile mniej więcej i nazwisk nie pamiętam.

9. [Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?]

1 listopada 1940 r. w obozie w Kozielsku władze NKWD zezwoliły na pisanie listów do rodzin i otrzymałem kilka listów od rodziny.

10. [Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?]

8 sierpnia 1941 r. z obozu kolskiego władze ZSRR przywiozły nas do obozu w Suzdalu, gdzie 24 sierpnia stanąłem na komisji wojskowej i zostałem uznany za zdolnego [do służby]. Tegoż dnia wstąpiłem do 5. Dywizji w Tatiszczewie, a następnie 5 stycznia 1942 r. zostałem przeniesiony do 1. Pułku Ułanów Krechowieckich. Przyjazd na teren Persji 1 kwietnia 1942 r., natomiast na teren Palestyny 13 maja i postój w obozie Baszyt – Giedera. 24 maja 1942 r. z 1. Pułkiem Ułanów Krechowieckich zostałem wyznaczony do szkoły żandarmerii, gdzie po szkole zostałem w plutonie żandarmerii Giedera, gdzie i obecnie pełnię służbę żandarma.